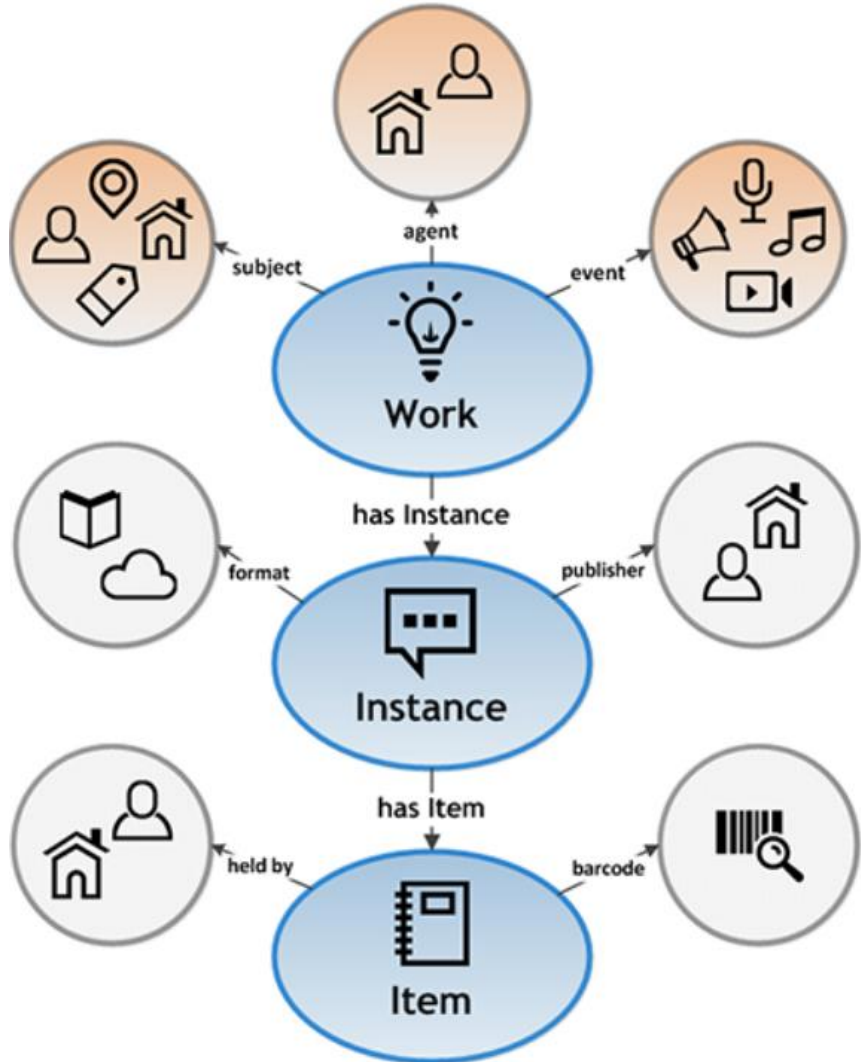

MARCista BIBFRAMEen

Kuvailutyön tulevaisuus -työpaja 15.11.2023

Minna Kantanen, Kansalliskirjasto

BIBFRAME (BIBliographic FRAMEwork)

- Kongressin kirjaston kehittämä linkitetyn datan tietomalli bibliografiseen kuvailuun
- BIBFRAME luokat (Class)
 - Ydinluokat: Teos - Instanssi – Kappale
 - Useita muita luokkia, joista monet ovat ydinluokkien alaluokkia
- BIBFRAME ominaisuudet (propertyt) kuvaavat kuvailun kohteiden piirteitä tai niiden välisiä välisiä suhteita
- Eroavaisuus RDA-kuvailusääntöihin
 - RDA:ssa kuvailun kohteina
 - Aineistoentiteetit: (Teos-Ekspressio-Manifestaatio-Kappale)
 - Muut entiteetit: Aihe, Aika, Paikka, Toimijat
 - Entiteettien väliset suhteet

MARCista BIBFRAMEen – mikä muuttuu?

- Korttiluettelointiin pohjautuva MARC-formaatti sopii huonosti RDA-kuvailutiedon tallennukseen - joskus vaikeuttaa RDA:n ymmärtämistä
- Siirtymä tietuekeskeisyydestä entiteettipohjaiseen kuvailuun mahdollistuu BIBFRAMEssa, koska BIBFRAMEn tietomalli tukee RDA-kuvailua
- MARCissa sama tieto merkitään usein sekä kiinteämittaiseen koodikenttään että ihmisluettavaan vaihtuvamittaiseen kenttään → tietojen tuplatallennusta
- BIBFRAMEssa ei ole koodikenttiä, vaan kaikki kuvailutiedot tallennetaan entiteettien ominaisuuksina tai entiteettien välisinä suhteina → ei tarvita tuplatallennusta
 - Yhteen BIBFRAME-ominaisuuteen tallennettu tieto saadaan tarvittaessa muunnettua useampaan MARC-kenttään konversiossa BIBFRAME→MARC

Konversioista

- LKD-projektissa on tehty testikonversioita Kongressin kirjaston konversiosäännöllä
 - Toistaiseksi pääasiassa tarkasteltu konversiota MARCista BIBFRAMEen
- Kuvailutiedot MARCista saadaan siirrettyä BIBFRAMEen, mutta konversion tulos ei puhdasta BIBFRAMEa
 - BIBFRAMEen siirtyy myös tietoa, joka mahdollistaa konversiot BIBFRAMEsta MARCiin
- Konversion virheet ja puutteet
 - Konversion virheet johtuvat yleensä datan virheestä tai puutteellisesta tallennuksesta MARC-tietueessa
 - MARC-tietueiden täydentäminen ja korjaaminen joko ennen konversiota tai konversion jälkiprosesseissa
 - Kongressin kirjaston konversiosäännöistä puuttuu Suomessa käytössä olevia kenttiä
 - puuttuvat kentät lisätään suomalaisiin konversio-ohjelmiin

Siirtymä MARCista BIBFRAMEen 1/2

- Siirtymäaika, jossa osa kirjastoista käyttää BIBFRAMEa ja osa MARCia, tulee olemaan pitkä
 - VRT. Suomessa edelleen FINMARC-formaattia käyttäviä organisaatioita
- Alkuvaiheessa BIBFRAME-kuvailuun tallennetaan myös tietoelementtejä, jotka mahdollistavat konversion BIBFRAMEsta MARCiin
- Kuvailun sisältö ei muutu formaatin vaihtuessa, vaan edelleen kuvailusäännöt (RDA) määrittelevät, mitä tietoelementtejä tallennetaan

Siirtymä MARCista BIBFRAMEen 2/2

- Kuvailusääntönä uudistunut RDA mahdollistaa linkitetyn datan tuotantoon siirtymisen
- Kun uudistunut RDA otetaan Suomessa käyttöön, kuvailu tallennetaan edelleen MARC-formaatilla
 - RDA:n täysimääräinen hyödyntäminen onnistuu sitten kun on käytössä BIBFRAME (linkitetyn datan formaatti) ja siihen pohjautuva järjestelmä
- Ennen uuden RDA:n käyttöönottoa kansalliset kuvailun asiantuntijaryhmät päivittävät RDA-sovellusohjeet
 - Samalla mahdollisuus tarkastella nykyisiä kuvailukäytäntöjä linkitetyn datan näkökulmasta
 - Metatiedon laadun parantaminen
 - Millaista metatietoa tulevaisuudessa tarvitaan?
 - Kaikkea MARC-dataa ei tarvita BIBFRAMEssa, onko MARC-kuvailussa jotain mistä voisi luopua?

www.kansalliskirjasto.fi

minna.kantanen@helsinki.fi